

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIA POLITICĂ

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ

Director : C. G. DISSESCU

Prim-Redactor : SILIU RĂDULESCU

Consilier la Curtea de apel din București

COSTUL ABONAMENTULUI
A SE VEDEA PE COPERTĂ

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RADULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

C. Hamangiu. — *Problema reprezentării în actele juridice (Recenzie).*

Jurisprudența Română. — *Inalta Curte de Casație și Justiție, s. I.* — Succesiune. — Rezervă. — Dacă poate fi grevată prin testament.

(Florian și Petre Drăgan cu Floarea Drăgan).

Idem, s. II. — Citațiuni. — Predare. — Aplicarea în penal a procedurii civile.

(Ștefan Atanase cu Minist. Public).

Idem, s. III. — Revizuire. — Deciziile Curții de Casație. — Dacă sunt susceptibile de revizuire.

(Atanasie Bunu cu Municipiul Chișinău).

Curtea de Apel București, s. IV. — Execuție silită. — Constatăție. — Proces-verbal de executare.

(Florian Procop Dumitrescu cu Al. G. Ștefănescu și alții).

Trib. Covurlui, s. II. — Faliment. — Moratoriu. — Condițiuni pentru a fi admis.

(Osias Solomon cu Leon Smilovici și alții).

PROBLEMA „REPREZENTĂRII“ ÎN ACTELE JURIDICE

— Analiza unei importante lucrări ¹⁾ —

Iată un studiu de drept comparat care se impune dela început prin importanța deosebită a subiectului, prin maturitatea gândirii juridice și prin documentarea doctrinală cea mai clară și mai metodică.

Ea este opera unui distins tânăr, doctor în științele juridice și laureat al Facultății de drept din Paris, D-l René Popescu-Râmniceanu, care în această lucrare de o remarcabilă valoare, de aproape 800 pagini, tratează cu o rară competență, una din problemele cele mai complicate și mai aride din știința dreptului modern.

Cestiunea reprezentării în actele juridice care a preocupat așa de mult pe juriștii germani, a fost multă vreme neglijată în țările latine. Doar în Italia, în ultimele decenii, autorii de drept, sub influența doctrinei germane, au consacrat în tratatele lor câte un capitol reprezentării. Ne gândim la studiile lui Chironi, Abello, Coviello și Vivante, pentru a un cita decât pe cei mai de seamă.

În Franța însă, urmând pilda Codului, care omite

¹⁾ Iată titlul complet al acestei importante lucrări de drept comparat, datorită unuia dintre cei mai de valoare doctori în drept și laureat al Universității din Paris, D-l René Popescu-Râmniceanu: «*De la representation dans les actes juridiques en droit comparé*», operă premiată de Facultatea de drept din Paris, cu premiul Goullencourt în 1928.

să pună bazele unei teorii generale asupra reprezentării, autorii de drept, nu tratează despre această instituție decât în chip incidental, atunci când se ocupă de contractul de mandat și de quasi-contractul gestiunii de afaceri.

D-l Capitant cel dintâi a consacrat un capitol special problemei acesteia în lucrarea sa în deobște cunoscută: «*Introduction à l'étude du droit civil*». D-l Demogue apoi, în tratatul său asupra «*Obligațiunilor*», a urmat aceiași metodă.

În Germania, însă, după cum am arătat mai sus, juriștii au construit o teorie generală a reprezentării în actele juridice, punând capăt confuziei devenită tradițională, dintre mandat și reprezentare. Ihering a fost acela care, cu simțul său juridic neîntrecut, a consacrat definitiv această distincțiune. Codul civil german din 1900 n'a făcut decât să sintetizeze principiile admise de doctrina dominantă care a pus bazele construcției doctrinale a reprezentării.

S'a discutat mult în lumea juriștilor asupra adevăratei naturi juridice a instituției acesteia, care așa de greu s'a putut impune ca atare oamenilor de drept. Nenumărate sunt teoriile care au fost propuse. Nu vom cita decât pe cele mai de seamă și în capul locului vestita *teorie a ficțiunii* ce a ocupat un loc de frunte în doctrina franceză până în timpurile din urmă, potrivit căreia numai în virtutea unei ficțiuni se poate admite ca un raport de drept să ia naștere între două persoane atunci când pentru una din ele a contractat o terță persoană. Dacă reprezentantul e considerat că a contractat chiar el, aceasta nu s'ar datori decât unei ficțiuni. Savigny, dându-și seama de insuficiența acestei teorii care nu lămurea nimic, a socotit că explicația o găsim în concepția potrivit căreia reprezentantul nu contractează în realitate, ci se mărginește doar de a fi purtătorul de cuvânt al reprezentatului. Cel dintâi nu ar fi deci decât un simplu mesager, un *nuntius*, pe care cei interesați îl folosesc ca pe un mijloc de transmisiune a voințelor. Concepția aceasta contrară realității, duce la consecințe cu totul nedrepte, căci pe de o parte ea nu explică reprezentarea legală (tutela, curatela, etc.) pe care

doctrina modernă o înglobează în teoria generală a reprezentării, pe de altă parte face să ținem seamă dacă considerăm că reprezentatul e acel care contractează în realitate, decât de persoana acestuia atunci când e vorba de viciile consimțământului și de condițiile de capacitate. Drept e să nu se țină seamă de voința aceluia care într'adevăr a contractat, de voința reprezentantului, dacă acesta a comis o eroare sau a căzut victimă unui dol sau unei violențe?

Intr'o a treia concepție raportul reprezentării nu ar fi decât rezultatul acordului voinții reprezentatului și a reprezentantului. Teoria aceasta care substituie adevăratei voinți care a dat naștere unui act juridic, o voință comună care nu e decât o ficțiune pe lângă că e și contrară realității, duce la consecințe nedrepte pentru terți, căci de câte ori reprezentantul va fi avut un mandat specific determinat, nu se va ține seamă decât de voința mandantului căruia nu i se va putea opune reaua credință a mandatarului.

Concepția modernă admisă mai întâi în Germania sub influența lui Ihering, sub numele de «Repräsentations theorie», o formulează D-l E. Pilon¹⁾ în chipul următor: «la représentation s'analyse juridiquement dans la substitution réelle et complète de la personnalité du représentant à celle du représenté; en d'autres termes, c'est la volonté du représentant se substituant à celle du représenté qui participe directement et réellement à la formation du contrat qui produit ses effets dans le patrimoine du représenté»²⁾.

* * *

Lucrarea pe care o analizăm tratează în cinci capitole diferite, mai întâi reprezentarea în dreptul roman, apoi în dreptul francez, german și englez, iar în ultimul capitol alte drepturi de mai mică importanță din punct de vedere al dreptului comparat.

Studiul reprezentării nu putea începe decât cu o amănunțită cercetare a dreptului roman căci contrar celor ce se susțin de obicei, D-l Râmniceanu reușește să demonstreze că contribuția acestuia la construcția unei teorii generale a reprezentării nu poate fi neglijată. Dreptul roman, într'adevăr, e acel care ne dă primele elemente, ideile coducătoare care trebuiau să slujească mai târziu juriștilor moderni care au pus bazele teoriei de care ne ocupăm.

Autorul cercetează, intrând în cele mai mici amănunte, chipul cum încet, încet, Romanii s'au îndepărtat dela principiul vechiu care nu admitea reprezentarea în actele juridice cu ajutorul mai întâi a expedientelor cu care erau așa de familiarizați și care atenuau într'o oarecare măsură inconveniențele vechii reguli. Pretorul și jurisprudența au

admis însemnate inovații, admitând în numeroase materii ideia reprezentării.

Înainte de a cerceta aceste inovații, autorul caută să arate, citând multe și variate opinii contradictorii, cărei considerații se datorează concepția veche romană care exclude ideia reprezentării?

E ușor de înțeles că această concepție atrăgea după sine nenumărate inconveniente. O reacție trebuia să vină. S'a admis într'adevăr mai întâi de către jurisconșulți, apoi chiar de o constituție imperială a lui Sever și Caracalla că posesiunea unui lucru poate fi luată prin intermediul unui procurator. Ce trebuie înțeles aci prin cuvântul *procurator*? Care e contribuția acestuia la facerea actului, în ceiace privește cele două elemente ale posesiunii *animus* și *corpus*? care sunt condițiile cerute pentruca posesiunea să poată fi dobândită sau transmisă printr'un reprezentant? Acestea sunt problemele pe care le avea de cercetat în amănunt, analizând multe texte din compilațiile lui Justinian și multe opinii divergente ale autorilor germani, francezi, italieni.

În materia obligațiilor, reprezentarea a fost admisă pentru cazul când s'a plătit un *indebitum* și în contractele reale. În ceiace privește unul din aceste contracte reale *mutuum*-ul, autorul printr'o amănunțită cercetare a unui text din Digeste (12. 1. 9. 8) care făcea obiectul a numeroase controverse în doctrină, a reușit să demonstreze că acest text nu e cătuși de puțin interpolat așa cum susține unanimitatea autorilor, care nu se înțeleg însă asupra întinderii și sensului interpolării, reușind în felul acesta să netezească terenul într'o chestiune ce părea dubioasă.

Lipsa de spațiu nu ne îngăduie să analizăm mai departe acest capitol întâi, rezervat dreptului roman, pe care autorul l' încheie observând că din toate cele ce preced rezultă că pe nedrept s'a susținut că dreptul roman ar fi ignorat instituția reprezentării care nu ar fi decât o creație a dreptului canonic.

În ceiace privește dreptul francez, după ce analizează principiile admise de codul din 1804 în mod incidental, D-l Râmniceanu trece la doctrină și la punctele de vedere ale acesteia față de problema reprezentării. Ne vom opri la concepția D-lui Pilon, reluată și complectată de D-l Lévy-Ullmann, trecând peste celelalte concepții admitând teoria ficțiunii, a cooperării susținută mai întâi de *Mitteis* și adoptată în parte în Franța de D-l Demogue, pentru a nu cita decât pe cele care au avut mai mult ecou în literatura juridică franceză,

Ce este, se întreabă D-l Lévy-Ullmann, reprezentarea? Nu e decât o modalitate a actului juridic ca și termenul și condiția, ca și abstracțiunea și simulațiunea! „La représentation, spune D-sa, est la modalité en vertu de laquelle les effets d'un acte accompli par une personne (dite: le représentant) pour le compte d'une autre (dite: le représenté) se produisent directement et immédiatement sur

1) E. Pilon în teza de doctorat, una din lucrările cele mai complete în materia aceasta.

2) «De la représentation dans les obligations». Caen 1897, I-ee parte, chap. II, § 3,

la tête du représenté“. Dar mai întâi ce-i o modalitate? „C'est, spune D-I Lévi-Ullmann, l'un des éléments accidentels dont le *negotium* peut se trouver affecté par la loi positive ou par la volonté des parties“.

„La modalité, spune autorul lucrării ce analizăm, a pour but de retarder les effets d'un acte juridique, ou bien de les faire cesser à une certaine époque ou bien encore de faire produire à un acte juridique des effets autres que ceux qui en découlent normalement“ și mai departe: „L'effet normal de tout acte juridique est de ne lier que les parties contractantes. La modalité „représentation“ a précisément pour but de modifier cet effet; les conséquences de l'acte se produiront sur la tête d'un tiers, le représenté“.

Concepția aceasta are avantajul de a explica tot odată ipotezele reprezentării convenționale, și pe cele de reprezentare legală; explică cazurile când reprezentarea funcționează împotriva voinții reprezentatului și pe acele când acesta din urmă e o persoană viitoare, incertă sau numai concepută. Mai are și avantajul de a face să reiasă, cât se poate mai clar, raporturile dintre contractul de mandat și reprezentare.

Multă vreme autorii au confundat aceste două noțiuni diferite. În realitate însă există mandat fără reprezentare (prête-nom, comision nereprezentativ, de pildă) cât și reprezentare fără mandat (reprezentarea legală, gestiunea de afaceri). Așa dar dacă reprezentarea e de natura mandatului, nu e de esența lui. Reprezentarea nu e, într'adevăr, decât o modalitate a mandatului. În mod normal scopul contractului acesta e, să dea naștere la obligații reciproce între părțile contractante, între mandatar și mandatar. Pentruca actul înfăptuit de mandatar să producă efectele sale față de terți trebuie ceva în plus: trebuie ca mandatarul să fi fost împuternicit cu puterea de a reprezenta, trebuie, cu alte cuvinte, ca contractul de mandat să fie afectat de o modalitate, modalitatea «reprezentare», căci altfel mandatarul singur va fi angajat față de terți, ca în cazul de „prête-nom“.

Acestea sunt ideile conducătoare cari după autorul lucrării, D-I Râmnicănu, trebuie să prezideze la studiul problemei reprezentării.

* * *

Nu vom intra în detaliul consecințelor care derivă din premisele de mai sus, cu acele ce privesc capacitatea, viciile consimțământului reprezentantului și a reprezentatului. Numeroase sînt chestiunile pe care autorul a trebuit să le analizeze rînd pe rînd. Vom cită ipoteza persoanelor morale reprezentate prin administratorii ei, care a dat naștere la atâtea teorii dintre care trebuie să facem un loc a parte teoriei organului a lui Gierke, adoptată de Saleilles. Apoi chestiunea împuternicirii aparente, a procurii la purtător, a actului juridic cu sine însuși.

Interesante sunt apoi chestiunile de responsabi-

litate și anume când și în ce măsură e răspunzător reprezentatul de vina comisă de reprezentantul său. Trebuia apoi să se stabilească raporturile dintre reprezentare și gestiunea de afaceri și anume că întocmai ca și mandatarul, gerantul de afaceri dacă poate fi uneori un reprezentant în înțelesul tehnic al cuvîntului, nu e în mod necesar un reprezentant. Autorul combate teoria așa zisă a gestiunei de afaceri a terțului contractant, admisă uneori de jurisprudența italiană, care spune D-sa, pornește dela o bază cu totul greșită și care, în ultima analiză, ajunge să spună că terțul e propriul său reprezentant. (p. 342).

Urmează apoi capitolul consacrat dreptului germanic care prin codul din 1900 a pus bazele unei interesante construcții a instituției ce ne preocupă. Înainte de a intra în amănuntul dispozițiilor codului german, autorul studiază dreptul anterior, dreptul vechi mai întâi, apoi dreptul prusian, bavarez și saxon, adică singurele legislații care conțin dispoziții mai interesante în privința reprezentării. Ne e cu neputință să redăm, chiar printr'un succint rezumat, cele peste o sută cinci zeci de pagini închinare dreptului german, de D-I Râmnicănu, unde se pun atâtea și atâtea probleme interesante de drept. Ne vom mărgini să spunem că legiuitorul german din 1900 a consacrat reprezentării un loc aparte în secțiunea generală a codului, deosebind-o de contractul de mandat de care nu tratează decât atunci când e vorba de contracte, punând imediat după secțiunea rezervată mandatului, dispozițiile privitoare la gestiunea de afaceri, subliniînd astfel similitudinea situațiilor dintre aceste două ipoteze.

După dreptul german, D-I Râmnicănu se ocupă de dreptul englez care posedă o instituție originală numită «Agency» și care nu se aseamănă cu mandatul, cum se susține uneori, ci cu reprezentarea. După ce se arată originile acestei instituții pe care trebuie să le căutăm ceva mai înainte de secolul al XIII-lea, autorul stabilește natura juridică a produsului acesta a *common law-ului* englez. Dar mai înainte de toate trebuie să fim bine lămurii asupra ceiace înțeleg englezii prin *agency*. Reprezentarea în dreptul englez nu se sprijină pe ideia de mandat, gestiunea de afaceri utilă, opozabilă geratului în afară de orice ratificare, e necunoscută dreptului englez; acesta nu cunoaște reprezentarea de protecție (tutela, curatela) nici reprezentarea persoanelor morale. Reprezentarea pe terenul dreptului englez prezintă așa dar caractere diferite de acelea cu care ne-am obișnuit aci pe continent. Dacă concepția sistemului de mai sus a fost admisă fără dificultate în Anglia, aceasta nu se datorește decât caracterului obiectiv al raportului obligatoriu în onoare dincolo de canalul Mânecii. Iată de ce cu drept cuvînt D-I Lévy-Ullmann definește instituția aceasta în felul următor: „L'agency nous apparait comme la mise en contact de deux patrimoines réalisés par un intermédiaire

„l'agent“ et en vue d'y faire naître des éléments actifs et passifs, des créances et des dettes.“

Nu putem intra în mai multe amănunte în ceia ce privește dreptul englez, nenumăratele chestiuni la care dă naștere neputând fi relatate într'un spațiu așa de restrâns.

După ce în ultimul capitol al lucrării, autorul trece în revistă dreptul italian, spaniol, portughez, român, elvețian, austriac, suedez și sovietic, în concluzie subliniază punctele comune dintre toate aceste legislații în ciuda deosebirilor care mai niciodată nu poartă asupra regulilor esențiale, încheind importantul său studiu cu ideia că cestiunea unificării dreptului popoarelor civilizate, pare mult mai puțin chimerică după un examen comparativ al gândirii juridice a diferitelor țări.

* * *

Iată, în rezumat, cuprinsul acestei lucrări de valoare, care după cum am spus dela început, se impune de îndată prin importanța și originalitatea subiectului, prin maturitatea concepțiunii juridice și prin analiza riguroasă și documentată în dreptul comparat, a problemei puse în discuție.

D-l René Popescu-Râmnicăeanu e un tânăr cu o frumoasă și adâncă cultură juridică, dela care literatura juridică românească așteaptă și alte lucrări.

C. Hamangiu

Consilier la Inalta Curte de Casație și Justiție

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I-a

Audiența de la 22 Iunie 1927

Președinția D-lui Er. Mandiceuschi, consilier

Florian și Petru Drăgan cu Floarea, Maria și Andronica Drăgan
SUCCESIUNE.—REZERVĂ.—PORȚIUNEA CUVENITĂ MOSTENITORILOR
REZERVATARI.—DACĂ POATE FI GREVATĂ PRIN O CLAUZĂ TESTAMENTARĂ.—ART. 841 ȘI UM. COD. CIVIL.

Dreptul copiilor asupra porțiunii legitime din averea succesorală rămasă pe urma defunctului lor părinte, fiind un drept care derivă dela lege (art. 841 și um. cod. civil) și pe care moștenitorul îl are în virtutea principiilor de drept cari guvernează materia succesorală, iar nu în virtutea voinței defunctului, urmează că această porțiune legitimă cuvenită moștenitorilor rezervatari nu poate fi grevată de nici o sarcină prin vre-o clauză tratamentară.

No. 1733.—Respins recursul făcut de către Florian și Petre Drăgan contra Deciziei cu No. 501/923 a de Curții apel din Oradea Mare în proces cu Floarea, Maria și Andronica Drăgan.

Curtea deliberând,

Asupra recursului făcut de Florian și Petru Drăgan contra deciziei Nr. 501/923 a Curții de Apel Oradea Mare în cauză cu Floarea, Maria și Andronica Drăgan;

Având în vedere că din deciziunea atacată rezultă că Floarea, Maria și Andronica Drăgan au

chemat în judecată înaintea Tribunalului Oradea Mare pe Petre și Florian Drăgan, cerând anularea testamentului făcut la 26 Mai 1919 de soția lui Florian Drăgan—mama lui Petre Drăgan și a intimatelor—decedată la 6 Iunie 1919, întrucât prin acel testament s'a lezat porțiunea lor legitimă și mai cer totdeodată complectarea acestuia precum și obligarea recurenților de a preda în deplină posesiune a intimatelor mai multe imobile, lăsate acestora din urmă prin testament, grevate însă cu uzufructul recurentului Florian Drăgan;

Având în vedere că atât Tribunalul, ca primă instanță, cât și Curtea de Apel Oradea-Mare, în apel, admit în parte acțiunea și anulând testamentul întrucât lezează porțiunea legitimă a intimatelor, obligă pe Petru Drăgan să complecteze porțiunea legitimă a surorilor sale Floarea și Maria Drăgan, mai obligă apoi pe ambii recureeți să predea în posesiunea intimatelor imobilele prevăzute de acestea prin acțiune, iar în ce privește pe Andronica Drăgan, respinge acțiunea relativ la porțiunea ei legitimă;

Că, pentru a decide astfel, instanța de fond constată în fapt—din actele și probele administrate în cauză—că prin testamentul lăsat de defuncta soție a lui Florian Drăgan și mamă a celorlalte părți din proces, în afară de moștenitorii Petre Drăgan și surorile lui, intimate în recurs, s'a mai prevăzut și dreptul de uzufruct pentru Florian Drăgan, că averea succesorală se urcă la suma de 56.235 lei, 44.700 lei avere imobilă și 11.535 avere mobilă, și că moștenitorii direcți ai defunctei au fost prejudiciați în porțiunea lor legitimă și anume: Floarea Drăgan cu 529 lei 50 bani și Maria Drăgan cu 1029 lei și 50 bani, iar Andronica nu a fost prejudiciată, ea primindu-și în întregime partea ce i se cuvenea ei după lege;

Că—continuă instanța de fond—cu privire la averea imobilă trecută în inventar, ea este a se considera că avere coaciziționată și recurenții nu au dovedit cu nimic dreptul de proprietate asupra ei;

Că, în fine—mai adaugă Curtea de Apel—întregirea porțiunii prin audiere de noi martori, cerută de recurenți în stabilirea dreptului lor asupra averii mobile, ea este inutilă față de starea de fapt constatată în privința originii și naturii acestei averii mobile a defunctei;

Având în vedere că prin motivele de casare se susține că greșit și cu violarea normelor de drept s'a stabilit că dreptul de uzufruct al recurentului Florian Drăgan lezează porțiunea legitimă a intimatelor, așa că sunt datoare să respecte dreptul de uzufruct al tatălui lor, om bătrân și care deține acest drept conform voinței testatoarei, voință ce trebuie respectată;

Că de asemenea greșit și cu violarea normelor de drept a fost înlăturată de către Curtea de Apel, proba cerută de recurenți pentru a dovedi că defuncta nu a dispus de averea imobilă și s'a stabilit valoarea averii mobile la suma de lei 11.535 lei, deși această avere n'a existat niciodată în patrimo-

niul defunctei și deci nu putea fi luată în considerare la calcularea porțiunii legitime.

Considerând că dreptul copiilor asupra porțiunii legitime din averea succesorală rămasă pe urma mamei lor, este un drept care derivă dela lege și pe care moștenitorul îl are nu în virtutea voinței celei defuncte, ci în virtutea principiilor juridice, cari guvernează materia succesorală și care rezervă o porțiune legitimă a copiilor în averea mamei lor defuncte chiar și atunci când, prin testament, acesta din urmă ar fi decis altfel, lezând porțiunea legitimă a copilului;

Că, deci, porțiunea legitimă cuvenindu-se moștenitorilor rezervatari în virtutea principiilor de drept, ea nu poate fi grevată de nici o sarcină, prin vre-o clauză testamentară;

Că, față cu cele ce proced, urmează că bine a decis instanța de fond când a considerat dreptul de uzufruct al recurenților ca lezând porțiunea legitimă a intimatelor—fiice legitime ale defunctei—și a obligat pe aceștia să predea intimatelor posesiunea imobilelor din acțiune;

Că, în ceiace privește întregirea probelor, prin audieri de martori și stabilirea averii mobile este a se constata că atât admiterea sau respingerea probei cu martori, cât și stabilirea faptului dacă și câtă avere mobilă a rămas pe urma defunctei, sunt chestiuni lăsate în totul la aprecierea suverană a instanței de fond, și deci instanța de apel era liberă să resgingă întregirea porțiunii prin martori, din moment ce o găsea inutilă față de cele constatate în cursul desbaterii cauzei și deasemenea era în dreptul ei să decidă în fapt—din actele și probele procesului—la cât se ridică averea rămasă pe urma defunctei;

Că așa fiind, motivele de casare devin nefondate, recursul urmând a se respinge.

Pentru aceste motive, respinge.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II-a

Audiența de la 25 Sptembrie 1928

Președinția D-lui A. Procopiu, Consilier

Ștefan Atanase cu Ministerul Public

CITAȚIUNI.—MODUL ÎNDEPLINIREI PROCEDURII PENTRU CITAREA PĂRȚILOR.—APLICAREA ÎN PENALĂ A DISPOZIȚIUNILOR PROCEDURALE DIN PROCEDURA CIVILĂ.—ART. 73 ȘI 74 PR. CIVILĂ.
CITAȚIUNI.—ÎNMÂNAREA LOR ÎN ZI DE SĂRBĂTOARE.—DAOĂ ESTE VIOLATĂ DE NULITATE.—ART. 73, 74 ȘI 76 PROC. CIVILĂ.

1. Procedura penală ne conținând nici o normă specială cu privire la modul de îndeplinire a procedurii pentru chemarea părților, rezultă că normele prescrise în procedura civilă în această privință se vor aplica și în penal.

2. În materie penală procedura fiind considerată tot-dea-una urgentă, comunicarea unei citațiuni se poate face părților și în zilele de sărbătoare legală fără ca pentru aceasta să mai fie nevoie de o încuviințare specială a preșe-

dintelui și de alt-fel chiar în materie civilă dispozițiunile art. 73 proc. civilă cari prevăd că nici o citație nu se poate da părților în zile de sărbători legiuite, afară de cazuri grabnice cu încuviințarea președintelui, nu sunt prevăzute de art. 75 proc. civilă sub sancțiunea nulității.

No. 6987. — Respins recursul făcut de Ștefan Atanase în contra deciziei Curții de Apel din Iași S. II în proces cu Ministerul Public.

Curtea deliberând,

Asupra motivului de casare alt-fel formulat:

«Violarea art. 73 proc. civilă și a art. 219 legea de organizare judecătorească.»

Având în vedere că prin acest motiv de casare se susține:

1. Că din îndeplinirea — în ziua de 31 Decembrie 1928 — a procedurii de chemarea recurentului, pentru ziua de 12 februarie 1927 când s'a judecat și anulat opoziția ce formulase contra deciziei No. . . . 1926 s'au violat dispozițiunile art. 73 proc. civilă și 219 legea org. judecătorești de oare-ce în ziua de 31 Decembrie 1926 era potrivit menționatului articol din legea org. judecătorești sărbătoare legală.

2. Că îndeplinindu-se procedura în ziua de 31 Decembrie 1926 pentru termenul de 12 Februarie 1927, la domiciliul deja părăsit de oponentul azi recurent, prin stabilirea sa în altă localitate, s'au violat și disp. art. 47 proc. civ.

Considerând că regulile din procedura civilă se aplică și în materie penală, în toate cazurile compatibile, când în procedura penală nu se găsesc norme speciale acelor cazuri;

Că, prin urmare, cu privire la modul îndeplinirii procedurii de chemarea părților, în cauze penale, procedura penală neconținând vre-o normă specială rezultă că normele prescrise de procedura civilă în această privință se vor aplica și în penal;

Că, așa fiind, și cum din examinarea sentinței supusă recursului, se constată — după cum însuși recurentul recunoaște prin motivul său de casare, că prin petiția de opoziție și-a indicat domiciliul în București str. Sf. Nicolae Tei 164; că la această adresă s'a împlinit procedura de chemare a recurentului, în tot cursul instanței de opoziție și că recurentul nu a notificat instanței schimbarea domiciliului din str. Sf. Nicolae Tei No. 164, la Hârșova, lăsând ca citațiunea pentru 12 Februarie 1927 să i se comunice tot la domiciliul indicat în petiția de opoziție, urmează a decide că, respingându-i contestația formulată pe acest motiv instanța de fond a făcut o justă aplicațiune a textelor ce cărmuesc materia procedurii de chemare a părților în fața instanțelor de judecată represive;

Că dar, această primă parte a motivului de casare este neîntemeiată.

Cu privire a 2-a parte a motivului de casare.

Având în vedere că în conformitate cu dispozițiunile art. 219 l. org. jud. în vigoare la data de

31 Decembrie 1926, când s'a comunicat citația recurentului, pentru judecarea opoziției sale — ziua de 31 Decembrie constituie o sărbătoare legală;

Că, art. 73 proc. civ. prevede că nici o citațiune nu se poate de părților în zilele de sărbători legiuite afară de cazuri grabnice cu încuviințarea președintelui;

Că, cu toate acestea, întrucât pe de o parte neobservarea acestei prescripțiuni nu este prevăzută de art. 76 proc. civ. cu sancțiunea nulității, iar pe de alta că, în materie penală, procedura fiind considerată totdeauna urgentă, comunicarea unei citațiuni se poate face părților și în zile de sărbătoare legală fără ca pentru aceasta să mai fie nevoie de o încuviințare specială a președintelui, urmează a decide că, comunicarea dela 31 Decembrie 1926, a citației cu termenul de 12 Februarie 1927 s'a făcut în conformitate cu legea și că prin urmare, interpretând toate aceste dispozițiuni ale legii de procedură civilă instanța de fond bine i-a respins contestația.

Că dar, și aceasta a doua parte a motivului fiind neîntemeiată recursul cată a fi respins.

Pentru aceste motive, respinge.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. III-a

Audiența de la 12 Februarie 1928

Președinția D-lui Av. Alexandrescu, Consilier

Atanasie Bunu cu Primăria Municipiului Chișinău

REVIZUIRE. — DACĂ DECIZIUNELE CURȚII DE CASAȚIE SUNT SUSCEPTIBILE DE A FI REVIZUITE. — 188 ȘI 293 PROC. CIVILĂ

Este inadmisibilă cererea de revizuire în contra deciziunilor Curții de Casație, nu numai pentru motivul că deciziunea presupune o eroare de fapt și această Inaltă Curte nu are în căderea ei constatarea și aprițirea faptelor, dar încă și pentru considerațiunea că din cuprinsul art 183 și 293 poc. civilă rezultă că numai hotărârile instanțelor de fond sunt supuse revizuirii, iar legea organică a Curții de Casație nu prevede o asemenea cale de atac în contra deciziunilor pronunțate de ea.

No 229. — Respinsă ca inadmisibilă cererea de revizuire făcută de Atanasie Bunu contra deciziunii Curții de Casație cu No 1023/927 în proces cu Primăria Municipiului Chișinău.

Curtea deliberând,

Asupra inadmisibilității cererei de revizuire ridicată din oficiu;

Considerând că nici un text din codul de procedură civilă nu deschide calea revizuirii în contra deciziunilor Curții de Casație; că într'adevăr procedura civilă, la capitolul „despre revizuirea hotărârilor”, prevede în art. 188 dreptul de revizuire numai a hotărârilor rămase definitive în instanța de apel sau prin neapelare; iar art. 293 prescrie că cererea de revizuire se îndreaptă la instanța care a dat hotărârea rămasă definitivă, de unde rezultă cu numai hotărârile instanțelor de

fond sunt susceptibile de revizuire, iar nu și acelea ale Curții de Casație;

Că, nici lege organică a acestui Inalte Curții nu prevede o asemenea cale de atac în contra deciziunilor pronunțate de ea;

Considerând că mijlocul extraordinar al călei de atac al revizuirii îndreptat contra deciziunilor Curții de Casație, este inadmisibil și pentru motivul că revizuirea presupune o eroare de fapt, și că această Inaltă Curte n'are în căderea ei constatarea și aprițirea faptelor, ci numai îndreptarea erorilor de drept comise de instanțele de fond;

Că, în speță, întrucât cererea de revizuire este făcută contra deciziunii No. 1033,927 a acestei Inalte Curți, este inadmisibilă și urmează a fi respinsă ca atare.

Pentru aceste motive, respinge

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI S. IV a

Audiența de la 27 Feb. 1929

Președinția D-lui Aurel Lerescu, consilier

Florian Procop Dumitrescu cu Al. G. Ștefănescu și alții

EXECUȚIE SILITĂ. — CONTESTAȚIE. — PROCES — VERBAL DE EXECUȚARE. — INCHEEREA TRIBUNALULUI PRIN CARE SE GONSTATĂ SĂVÂRSIREA EXECUȚĂRII. — DACĂ ESTE SUPUSĂ APELULUI. — ART. 104, 316 ȘI 403 PROC. CIVILĂ.

Incheerea pe care o face Tribunalul conform art. 403 proc. civilă, după ce primește pocesul-verbal de executare, ca să constate săvârșirea executărei, ne fiind un jurnal prin care pe cale grațioasă sau contencioasă se decide asupra unui drept, ci numai un simplu act de administrație interioară a instanței care constată că executarea s'a desăvârșit, nu poate fi atacată pe calea apelului ci numai cu ocazia contestațiunii, când dacă s'ar invoca tradivitatea ei, instanța va avea să examineze dacă ultimul act de executare s'a săvârșit sau nu.

Curtea

Asupra incidentului ridicat de intimatul Al. G. Ștefănescu, de a se respinge ca inadmisibil apelul făcut de Florian Procop Dumitrescu, în contra jurnalului cu No. 15310/928 al Trib. Ilfov S. III-a c. cor., prin care s'a constatat că, prin procesul-verbal dresat de Portărelul I. Bădulescu cu data de 2 Octombrie 1928, s'a încheiat ultimul act de executare a sentințelor No. 523 și 635/928;

Având în vedere susținerile orale și scrise ale părților și actele dela dosar;

Având în vedere că după disp. art. 403 din proc. civ., contestațiile în materiile de executări silite se vor putea face în tot timpul cât va ține executarea; odată ce cel din urmă act al executărei s'a săvârșit nu se va mai primi nici o contestație asupra executărei. Cel din urmă act de executare este încheerea pe care tribunalul va trebui să o facă fără citarea părților, îndată ce va primi procesul-verbal de executare constatând săvârșirea executărei;

Având în vedere că, în speță, tribunalul, prin jurnalul apelat, a constatat că prin procesul-verbal dresat de d-l Portărel I. Bădulescu, cu data de 2 Octombrie 1928, s'a încheiat ultimul act de executare a sentințelor No. 523/928 și 635/928;

Având în vedere că, art. 403 proc. civ., nu prevede o încheere pentru tranșarea unui drept pe cale grațioasă sau contencioasă ci prevede numai termenul până când, fie părțile din proces, fie cei de al treilea, cei interesați și lezați prin executare, au dreptul de a contesta executarea;

Că, încheerea prevăzută de art. 403 proc. civilă, nu e dar o încheere prin care se decide asupra unui drept, este numai constatarea instanței, adică un act de administrație interioară a instanței, prin care constată că executarea s'a desăvârșit, deci aceste încheeri nu sunt susceptibile de apel;

Că, astfel fiind, incidentul ridicat de intimatul Al. G. Ștefănescu este întemeiat și urmează a fi admis și a se respinge apelul de față ca inadmisibil;

Că, din moment ce apelul este inadmisibil, chestiunea ridică de intimații Banca Danubiană și Primăria Capitalei de a fi scoși din cauza devine inutilă a se mai discuta;

Pentru aceste motive, admite incidentul, respinge apelul.

Semnați: A. Lerescu, S. Rădulescu, Traian Orleanu.

TRIBUNALUL COVURLUI S. II-a

Audiența de la 28 Ianuarie 1929

Președinția D-lui Aurel L. Vidiășcu, Judecător

Osias Solomon cu Leon Șmilovici și alții.

FALIMENT.—MORATORIU.—CONDIȚIUNI PENTRU A FI ADMIS.—DACĂ STAREA GENERALĂ DE CRIZĂ POATE JUSTIFICA ÎNCETAREA PLĂȚILOR.—ART. 695, 696, 834 ȘI 842 COD. COM.

Singura împrejurare că comerțul român trece printr'o criză acută, nu poate motiva o cerere de moratoriu, de oarece când legiuitorul prin art. 834 și 842 cod. com. pune între alte condiții pentru admiterea cererii de moratoriu, și acea ca comerciantul să justifice că încetarea plăților se datorește unor evenimente extraordinare și neprevăzute sau în alt mod scuizabile, a înțeles ca în afară de starea generală în care s'ar găsi la un moment dat întreg comerțul, să existe și niște împrejurări particulare cari să pună în mod special pe comerciantul care solicită moratoriul, într'o stare de încetare de plăți scuizabilă și bine justificată.

No. Respinsă cererea de moratoriu făcută de Osias Solomon în proces cu Societatea „Rotmann & Segal“, Leon Șmilovici și alții.

Tribunalul,

Asupra cererilor conexe, prima înreg. sub No. 17957/928 la acest Tribunal făcută de comerciantul Osias Solomon prin care solicită acordarea unui moratoriu, iar secundele în număr de 7 făcute de societatea „Rothman & Segal“, Iulius A. Bercovitz, Lazăr Haimovici, M. R. Leberblat, Avedis Bohdje-

lian, avocat Emil Codreanu, în calitate de procurator a lui Leon Șmilovici, și societatea „B. Kaufman & Co. prin care cer declarea în stare de faliment a primului petiționar.

Având în vedere că primii 5 reclamanți dintre acești 7 declarând că-și retrag cererile lor, rămân deci în cauză numai Leon Șmilovici și societatea „B. Kaufman & Co.“ ce solicită respingerea moratoriului și declararea lui Osias Solomon în stare de faliment.

Având în vedere susținerile părților și actele dela dosar.

Având în vedere că potrivit disp. art. 842 comb. cu art. 834 c. com. pentru ca un comerciant să poată obține un moratoriu trebuie a justifica cum că activul său întrece pasivul, că încetarea plăților este consecința unor evenimente extraordinare și neprevăzute, sau în alt mod scuizabile, și a prezenta bilanț, listă de creditori și registre regulat ținute.

Că, aceste condițiuni fiind îndeplinite, Tribunalul va acorda moratoriul ținând seamă și de părerea creditorilor, dacă nu se stabilesc însă operațiuni dolosive și de rea credință din partea comerciantului solicitator de moratoriu, aranjate tocmai în acest scop.

Că, deci, în prim loc, urmează a se examina pe rând îndeplinirea acestor condițiuni impuse de lege.

Având în vedere că din rapoartele de expertiză depuse în cauză se stabilește că activul comerciantului Osias Solomon depășește pasivul cu suma de 473,361 lei, deci prima condițiune este indiscutabil satisfăcută, aceiace de altfel nici nu se contestă de părți.

Având în vedere că din coprinsul petițiunii de moratoriu rezultă că solicitatorul pentru a justifica și a doua condițiune cerută de lege invoacă „criza fantastică ce bântue piața comercială a orașului Galați“.

Având în vedere în prim loc că dacă în timpul de față comerțul român trece printr'o criză acută, apoi nu acest singur eveniment poate motiva o cerere de moratoriu, căci aceasta este o stare generală care atinge întregul comerț, iar legiuitorul când vorbește de evenimente extraordinare și neprevăzute, sau scuizabile, a înțeles de sigur ca în afară de starea generală în care s'ar găsi la un moment dat comerțul întreg, să existe niște împrejurări particulare care să pună în mod special pe comerciantul pretendent moratorist într'o stare de încetare de plăți scuizabilă și bine justificată în acest sens.

Că, apoi, chiar dacă s'ar considera criza generală ce bântue și piața Galaților ca o cauză ce în principiu ar putea motiva un moratoriu, ar mai trebui însă ca petiționarul să dovedească tot odată că dacă n'ar fi existat acest eveniment, dânsul și-ar fi putut face față angajamentelor sale comerciale, căci numai în acest caz s'ar putea plânge că a fost lovit de această criză.

Că însă petiționarul Osias Solomon în loc de a

face această dovadă, prin concluziunile orale ale avocatului său susține că dezastrul comerțului și a creditului său se datorește împrejurării că în ultimul an vorbindu-se mereu că în curând se va face stabilizarea monetară și în țara noastră, în dorința de a realiza un câștig mare prin speculațiunea acestei eventualități, a introdus mărfuri de valori foarte însemnate, iar în urmă stabilizarea neînfăptuindu-se, a eșuat și reușita afacerii ce o urmărea.

Că, deci, caută a justifica încetarea plăților prin extensiunea exagerată a afacerilor sale, datorată neîndeplinirii unui eveniment ce l-a crezut în scurt timp realizabil.

Având în vedere că această argumentare ar fi mai mult o justificare pentru a motiva curioasa exagerare în introducerea de mărfuri din ultimul moment, tocmai în plină criză comercială, decât o justificare în sensul art. 834 ce impune tocmai *survenirea* unui eveniment neașteptat și atât de neprevăzut în cât nu putea să nu scape prevederii obicnuite a omului, iar nu neîndeplinirea tocmai-uniua așteptat și dorit, deci prevăzut, pe care dacă comerciantul eronat l'a scontat, dă dovadă de lipsa intuiției diligentă relativă la eventualitățile viitoare, care-e fundamentul vieții comerciale, iar nu de cauze scuizabile pentru a atrage moratoriul.

Că deci, urmează că nu s'a stabilit a doua condițiune indispensabilă acordării unei cereri de moratoriu.

Având în vedere că din verificarea registrului jurnal al petiționarului rezultă că pentru viza de închidere a anului 1928 l'a prezentat Tribunalului tocmai la 6 Martie, având trecute operațiunile cu începere dela Ianuarie după această dată, aceea ce implică că până la data de 6 Martie 1928 operațiunile comerciale nu erau ținute la zi și deci suspiciunea în privința sincerității înregistrărilor devine motivată.

Că, față de disp. art. 23 c. com. ce prevede că comerciantul este dator ca în registrul-jurnal să înscrie pe fiecare zi operațiunile comerțului său, înseamnă că petiționarul nu a ținut regulat și legal registrele sale comerciale,

Că, în consecință, rezultă că nici ultima condițiune pentru admiterea moratoriului nu este îndeplinită.

Având în vedere, că pe lângă toate aceste constatări ce militează pentru respingerea moratoriului cerut, din raportul expertizei contabile se mai stabilește că acest comerciant începând operațiunile sale la 9 Aprilie 1920 cu redusul capital de 39.926 lei și exercitând comerțul în mic, a avut intrate în primii 7 ani de comerț, adică dela 1920 până la 31 Decembrie 1927, mărfuri de lei 7.151.350, din care vânzându-se în decursul acestor ani pentru suma de 5.205.951 lei, înseamnă că a început anul 1928 cu mărfuri de circa 1.945.399 lei.

Că deși avea în activul său mărfuri de o așa mare valoare, deși anul 1928 se manifesta ca un an sărăcăcios cu criza comercială la apogeul ei, totuși pe-

tiționarul comerciant introduce în decursul acestuia an până la prezentarea cererei de față, alte mărfuri în exagerata valoare de 7.913.141 lei, adică în o sumă mai mare ca aceea din totalitatea celorlați 7 ani primi de comerț.

Că această constatare contabilă se recunoaște după cât s'a văzut, chiar de petiționar, ce caută însă a face din această suspectă manoperă a sa un motiv bine cuvântat spre a i se acorda moratoriul cerut.

Având în vedere că din aceeași expertiză rezultând că la finele anului 1927 acest comerciant avea o diferență dintre activ și pasiv de 398.297 lei în plus, deci că a intrat în anul 1928 cu un capital de 398.297 lei, iar la data introducerii moratoriului această diferență fiind de 473.361 lei, deci aproape aceeași ca prima, înseamnă că echilibrul fiind acelaș, este netăgăduit că aproape toate acele mărfuri introduse în acest din urmă an sunt luate pe credit, aceea ce constată și expertiza contabilă care fixează creditorii din ultimul an pentru suma de 5.658.634 lei față de acei din penultimul în sumă numai de 1.289.828 lei.

Că deci din toate aceste operațiuni rezultă în mod vădit reaua credință a petiționarului în operațiunile sale comerciale aranjând de așa natură lucrurile încât prin obținerea moratoriului să scoată un beneficiu neloidal prin suspendarea plăților și a dobânzilor pe un anumit timp, sau poate chiar scontând volatelizarea mărfii în acest răstimp, silind pe creditorii a consimți la un aranjament forțat spre a putea salva măcar în parte creanțele lor, ce s'ar fi văzut pierdute printr'un faliment declarat abia după expirarea moratoriului.

Că așa dar, din toate cele ce preced fiind stabilit că comerciantul Osias Solomon nu se găsește în situațiunea excepțională de a i se acorda un moratoriu, urmează a se păși la analizarea cererilor de declararea sa în stare de faliment.

Având în vedere că cele trei condițiuni cerute de art. 695 c. com. pentru ca cineva să fie declarat în stare de faliment sunt necontestate însăși de părătul chemat în declarare ce nu neagă nici calitatea sa de comerciant, nici că datoriile sale sunt comerciale și nici că este în stare de încetarea plăților, care ultim fapt se mai stabilește și cu lista de proteste întocmită de Corpul Portăreilor local prin referatul dela 19 Ianuarie 1929 de unde rezultă că i s'au protestat polițe încă dela 13 Noembrie 1928, adică cu 10 zile mai înainte de a introduce cererea sa de moratoriu.

Că deci aceste cereri de declarare fiind dovedite și fondate, cată a fi admise ca atare.

Pentru aceste motive, redactate de D-l Aurel L. Vidrașcu, jude de ședință, respinge 1).

Semnați: *Aurel Vidrașcu, T. Anastasiu.*

1) Curtea de Apel din Galați S. I. sub președinția D-lui Eug. Bonachi, Prim-președinte, prin decizia comercială No. 16 dele 25 Februarie 1929 adoptând în totul considerentele sentinței de mai sus, a respins ca nefondat apelul făcut contra ei de falit.